

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:**Esas Sayısı : 2024/229****Karar Sayısı : 2026/35****Karar Tarihi : 12/2/2026**

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Murat EMİR, Gökhan GÜNAYDIN, Ali Mahir BAŞARIR ile birlikte 124 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 24/10/2024 tarihli ve 7529 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 6. maddesiyle 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a eklenen 47/A maddesinin;

1. (2) ve (3) numaralı fıkralarında yer alan "...yönetmelikle..." ibarelerinin,

2. (7) numaralı fıkrasında yer alan "...yönetmelik..." ibaresinin,

B. 9. maddesiyle 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un ek 4. maddesinin değiştirilen (7) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin,

C. 10. maddesiyle 6563 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesine eklenen (5) ve (6) numaralı fıkraların,

Ç. 13. maddesiyle 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu'na eklenen ek 6. maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin,

Anayasa'nın 2., 3., 5., 7., 10., 12., 13., 17., 35., 43., 44., 45., 47., 48., 56., 63., 90., 123., 124., 166., 167., 168., 169. ve 172. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

1. 6. maddesiyle 6502 sayılı Kanun'a eklenen 47/A maddesi şöyledir:

"Doğrudan satış sistemi

MADDE 47/A- (Ek:24/10/2024-7529/6 md.)

(1) Doğrudan satış sistemi, doğrudan satış şirketi tarafından oluşturulan ve iş sözleşmesi ile istihdam edilmeyen, bağımsız temsilci, distribütör, danışman ve benzeri isimlerle komisyon, prim, teşvik ve ödül gibi menfaatler karşılığında faaliyet gösteren doğrudan satıcıların tüketicilere mal veya hizmet pazarladığı satış sistemidir.

(2) Doğrudan satış şirketinin sermaye şirketi olması ve **yönetmelikle** belirlenen diğer koşulları sağlaması zorunludur.

(3) Doğrudan satış sisteminin, elde edilecek kazancın ağırlıklı olarak sisteme yeni doğrudan satıcılar kazandırılması ve bu sayede ortaya çıkan menfaatlerin dağıtılması üzerine kurulmaması, mal veya hizmetin tüketicilere satışını esas alması ve **yönetmelikle** belirlenen diğer ilkelere uygun olması gerekir.

(4) Doğrudan satıcılardan, sisteme dahil olmaları veya sistemde kalmaları için tüketiciye satışı öngörülen mal veya hizmeti içermeyen yenileme, paket, ücret, aidat ve benzeri isimler altında herhangi bir bedel veya borç altına sokan belge alınmaz. Doğrudan satış şirketinin belirlediği miktar ya da tutarda mal veya hizmet satın alınması doğrudan satıcının sistem içindeki seviyesini belirleyemez.

(5) Doğrudan satış sistemi kapsamında mal veya hizmet satın alan tüketici otuz gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim bu süre içinde doğrudan satıcıya veya doğrudan satış şirketine yöneltilmiş olması yeterlidir.

(6) Doğrudan satış şirketi, Bakanlıkça belirlenen hususlarda tüketicinin bilgilendirilmesini, talep ve bildirimlerini iletebilmesini sağlayan bir sistem kurmakla yükümlüdür.

(7) Doğrudan satış şirketinin, doğrudan satıcının ve tüketicinin hak ve yükümlülükleri, kapsam dışı sözleşmeler, mal veya hizmet satışı, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat ile diğer uygulama usul ve esasları **yönetmelik** ile belirlenir.”

2. 9. maddesiyle 6563 sayılı Kanun'un (7) numaralı fıkrası değiştirilen ek 4. maddesi şöyledir:

“Elektronik ticaret lisansı

EK MADDE 4- (Ek:1/7/2022-7416/10 md.)

(1) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, faaliyetine devam edebilmek için Bakanlıktan lisans almak ve lisansını yenilemek zorundadır. Lisans alma başvurusu, hadlerin aşıldığı tarihi izleyen takvim yılının; lisans yenileme başvurusu ise eşikler aşıldığı sürece her takvim yılının mart ayı içinde yapılır.

(2) Lisans ücretinin ödendiğine dair belgenin lisans alma veya yenileme başvurusu sırasında ibraz edilmesi hâlinde başka bir şart aranmaksızın lisans verilir veya yenilenir.

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının bir takvim yılında gerçekleşen net işlem hacminin;

a) On milyar Türk lirası ile yirmi milyar Türk lirası arasında olması hâlinde on milyar Türk lirasını aşan kısmının on binde üçü,

b) Yirmi milyar Türk lirası ile otuz milyar Türk lirası arasında olması hâlinde (a) bendine göre hesaplanan tutara ilave olarak, yirmi milyar Türk lirasını aşan kısmının binde beşi,

c) Otuz milyar Türk lirası ile kırk milyar Türk lirası arasında olması hâlinde (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, otuz milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde biri,

ç) Kırk milyar Türk lirası ile elli milyar Türk lirası arasında olması hâlinde (a), (b) ve (c) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, kırk milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde beşi,

d) Elli milyar Türk lirası ile elli beş milyar Türk lirası arasında olması hâlinde (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde onu,

e) Elli beş milyar Türk lirası ile altmış milyar Türk lirası arasında olması hâlinde (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde on beşi,

f) Altmış milyar Türk lirası ile altmış beş milyar Türk lirası arasında olması hâlinde (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmisi,

g) Altmış beş milyar Türk lirasının üzerinde olması hâlinde (a), (b), (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmi beşi,

oranında lisans ücreti ödenir.

(4) Bu maddedeki eşiklerin aşılmış aşılmadığının tespitinde, ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ve işlem sayıları dikkate alınır. Net işlem hacimleri ve işlem sayıları toplamının birinci fıkrada belirtilen eşikleri aşması hâlinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri lisans alma ve yenileme başvurusunda bulunur. Lisans ücreti, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılardan, bunların elektronik ticaret pazar yerlerinde bir önceki takvim yılında gerçekleşen net işlem hacimleri oranında tahsil edilir.

(5) Lisans ücreti Bakanlıkça peşin olarak tahsil edilir. Tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

(6) Bu maddede belirtilen parasal eşikler her yıl ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(7) (Değişik:24/10/2024-7529/9 md.) Lisans ücretinin hesaplanmasında;

a) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar hesaba dâhil edilmez.

b) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminin, ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinden fazla olmaması şartıyla, izleyen takvim yılında gerçekleştirilen;

1) (a) bendinde belirtilen satış tutarının,

2) Yatırımların proje bazında desteklenmesine dair mevzuat uyarınca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarının,

iki katı o takvim yılına ilişkin net işlem hacminden indirilir.

c) (b) bendinde belirtilen haddin aşılp aşılmadığının tespitinde yüzde on besin altındaki had aşımaları dikkate alınmaz.

(8) Lisansın verilmesi ve yenilenmesi, lisans ücretinin ödenmesi ve elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranının belirlenmesi ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar bu Kanun hükümlerine göre çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(9) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.”

3. 10. maddesiyle 6563 sayılı Kanun’un geçici 2. maddesine eklenen (5) ve (6) numaralı fıkralar şöyledir:

“(5) (Ek:24/10/2024-7529/10 md.) 2024 yılına ilişkin lisans ücretinin hesaplanmasında, ek 4 üncü maddenin yedinci fıkrasının (b) bendinin alt bentlerinde belirtilen tutarların dört katı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminden indirilir.

(6) (Ek:24/10/2024-7529/10 md.) 2025 yılına ilişkin lisans ücretinin hesaplanmasında, ek 4 üncü maddenin yedinci fıkrasının (b) bendinin alt bentlerinde belirtilen tutarların üç katı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminden indirilir.”

4. 13. maddesiyle 3621 sayılı Kanun’a eklenen ek 6. madde şöyledir:

“Ek Madde 6- (Ek:24/10/2024-7529/13 md.)

Ekli (8) numaralı kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alanda, yer seçim kararına uygun olarak imar planı kararıyla Organize Sanayi Bölgesi kurulabilir. Bu alan 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında devredilir ve devredilemeyecek alanlarda ise aynı usul ve esaslarla kullanma izni verilir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI’nın katılımlarıyla 25/12/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. AYIRMA VE YENİ ESASA KAYIT KARARI

2. 24/10/2024 tarihli ve 7529 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 13. maddesiyle 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu'na eklenen ek 6. maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına ilişkin davanın E.2024/229 sayılı davadan ayrılmasına, yeni bir esasa kaydedilmesine ve esas incelemenin bu yeni esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 12/2/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV. ESASIN İNCELENMESİ

3. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Özge ULUKAYA tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu kanun hükümleri, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Kanun'un 6. Maddesiyle 6502 Sayılı Kanun'a Eklenen 47/A Maddesinin (2) ve (3) Numaralı Fıkralarında Yer Alan "...yönetmelikle..." İbareleri ile (7) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "...yönetmelik..." İbaresinin İncelenmesi

1. Genel Açıklama

4. Endüstrinin gelişmesine bağlı olarak üretim faaliyetleri ve ürün sayısının artması pazarlama yöntemlerini etkilemiştir. Satışa sunulan ürünlerin tüketiciye ulaştırılmasında aracı sayısının azaltılması maliyetlerin düşürülmesini sağlamış, bu bağlamda ürünlerin aracılar olmadan tüketiciye ulaştırılması için farklı yöntemler geliştirilmiştir.

5. Bu yöntemlerden biri olan doğrudan satış sisteminde ürünler satıcılar tarafından başka bir aracıya ihtiyaç duyulmaksızın tüketiciye ulaştırılmaktadır. Bu yönüyle söz konusu sistemin aracı maliyetlerinin azaltılarak ürünlerin tüketiciye daha düşük fiyatlarla ulaştırılmasına imkân sağladığı anlaşılmaktadır.

6. Ülkemizde doğrudan satış sistemiyle ilgili olarak ilk defa 6502 sayılı Kanun'un 47/A maddesiyle düzenleme yapılmıştır. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında söz konusu sistem; doğrudan satış şirketi tarafından oluşturulan ve iş sözleşmesiyle istihdam edilmeyen, bağımsız temsilci, distribütör, danışman ve benzeri isimlerle komisyon, prim, teşvik ve ödül gibi menfaatler karşılığında faaliyet gösteren doğrudan satıcıların tüketicilere mal veya hizmet pazarladığı satış sistemi olarak tanımlanmıştır. Buna göre doğrudan satış sisteminde satış şirketine ait mal ve hizmetler bu şirket tarafından istihdam edilmeyen satıcılar tarafından tüketicilere sunulmaktadır.

7. Maddenin (3) numaralı fıkrasında doğrudan satış sisteminin elde edilecek kazancın ağırlıklı olarak sisteme yeni doğrudan satıcılar kazandırılması ve bu suretle ortaya çıkan menfaatlerin dağıtılması üzerine kurulmamasının ve mal veya hizmetin tüketicilere satışını esas almasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

2. (2) Numaralı Fıkırada Yer Alan “...yönetmelikle...” İbaresı

a. Anlam ve Kapsam

8. Doğrudan satış şirketleri mal veya hizmetlerin pazarlanması için doğrudan satış sistemini kullanan satıcı veya sağlayıcı şirketlerdir.

9. 6502 sayılı Kanun’un 47/A maddesinin (2) numaralı fıkrasında doğrudan satış şirketinin sermaye şirketi olmasının ve yönetmelikle belirlenen diğer şartları taşımasının zorunlu olduğu düzenlenmiştir. Söz konusu fıkrada yer alan “...yönetmelikle...” ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

10. 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 124. maddesinin (2) numaralı fıkrasında anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin sermaye şirketi sayılacağı belirtilmiştir. Buna göre doğrudan satış şirketinin anonim şirket, limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket olarak kurulması mümkündür.

11. Anılan Kanun’un 329. maddesinin (1) numaralı fıkrasında anonim şirketin sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından yalnızca malvarlığıyla sorumlu bulunan şirket olduğu; 331. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise anonim şirketlerin kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabileceği belirtilmiştir.

12. Kanun’un anonim şirketler için en az sermaye tutarını düzenleyen 332. maddesinin (1) numaralı fıkrasında anonim şirketlerin esas sermayesinin elli bin Türk lirasından, kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş halka açık olmayan anonim şirketlerde ise başlangıç sermayesinin yüz bin Türk lirasından aşağı olamayacağı ve en az sermaye tutarının Cumhurbaşkanı tarafından artırılabilen hükmüne bağlanmıştır. 25/11/2023 tarihli ve 32380 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 24/11/2023 tarihli ve 7887 sayılı Cumhurbaşkanı kararı ile bu fıkrada yer alan anonim şirketler için elli bin Türk lirası olarak öngörülen en az esas sermaye tutarı iki yüz elli bin Türk lirasına, kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş halka açık olmayan anonim şirketlerde ise yüz bin Türk lirası olarak öngörülen en az başlangıç sermayesi tutarı beş yüz bin Türk lirasına yükseltilmiştir.

13. 338. maddenin (1) numaralı fıkrasında anonim şirketin kurulabilmesi için pay sahibi olan bir veya daha fazla kurucunun varlığının şart olduğu belirtilmiştir.

14. 342. maddenin (1) numaralı fıkrasında üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil olmak üzere malvarlığı unsurlarının anonim şirkete aynı sermaye olarak konulabileceği ancak hizmet edimlerinin, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacakların sermaye olamayacağı düzenlenmiştir. 565. maddenin (2) numaralı fıkrasında anılan düzenlemenin sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler için de geçerli olduğu belirtilmiştir.

15. 344. maddenin (1) numaralı fıkrasında anonim şirketin nakden taahhüt edilen paylarının itibari değerlerinin en az yüzde yirmi beşinin tescilden önce, geri kalanının şirketin tescilini izleyen yirmi dört ay içinde ödeneceği hükmüne bağlanmıştır.

16. 564. maddenin (1) numaralı fıkrasında ise sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket, sermayesi paylara bölünen ve ortaklarından bir veya birkaçının şirket alacaklılarına karşı bir kolektif şirket ortağı, diğerlerinin bir anonim şirket pay sahibi gibi sorumlu olduğu şirket olarak tanımlanmıştır.

17. 568. maddenin (1) numaralı fıkrasında sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin esas sözleşmesini imzalayanlarla şirkete paradan başka sermaye koyanların tümünün kurucu sayılacağı, (2) numaralı fıkrasında söz konusu şirketin kurucularının sayısının beş kişiden az olamayacağı ve kuruculardan en az birinin komandite olmasının şart olduğu belirtilmiştir.

18. 573. maddenin (1) numaralı fıkrasında limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan, esas sermayesi belirli ve bu sermaye tutarı esas sermaye paylarının toplamından oluşan şirket olarak tanımlanmış; (3) numaralı fıkrasında kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için limited şirket kurulabileceği hükme bağlanmıştır. 574. maddenin (1) numaralı fıkrasında limited şirket ortaklarının sayısının elliyi aşamayacağı düzenlenmiştir.

19. 580. maddenin (1) numaralı fıkrasında limited şirketin esas sermayesinin en az on bin Türk lirası olmasının zorunlu olduğu, (2) numaralı fıkrasında en az sermaye tutarının Cumhurbaşkanı tarafından on katına kadar artırabileceği belirtilmiştir. 7887 sayılı Cumhurbaşkanı kararı ile limited şirketler için on bin Türk lirası olarak öngörülen en az esas sermaye tutarı elli bin Türk lirasına yükseltilmiştir.

20. 581. maddenin (1) numaralı fıkrasında üzerinde sınırlı aynı bir hak, haciz veya tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve adlar da dâhil malvarlığı unsurlarının limited şirkete aynı sermaye olarak konulabileceği, buna karşılık hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacakların sermaye olamayacağı hükme bağlanmıştır.

21. Dava konusu kuralla sermaye şirketi olarak kurulması öngörülen doğrudan satış şirketi için 6102 sayılı Kanun'un anılan hükümleri dışında gerekli olan koşulların belirlenmesi yönetmeliğe bırakılmıştır. Dolayısıyla doğrudan satış şirketlerinin sermayelerine, sermaye yapılarına, ortaklarına, yönetim kurulu üyelerine ve işleyişlerine ilişkin olarak sağlanması gereken koşullar Ticaret Bakanlığı (Bakanlık) tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenecektir.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

22. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralla kanunda genel çerçeve çizilmeden doğrudan satış şirketleriyle ilgili gerekli şartları belirleme yetkisinin doğrudan yönetmeliğe bırakıldığı, yönetmelikle belirlenen koşulların Bakanlık tarafından tek taraflı olarak ve kısa vadede değiştirilme ihtimalinin hukuki öngörülebilirliği ortadan kaldırdığı, idareye teşebbüs özgürlüğüne sınırlama getirebilecek uygulamalarla ilgili olarak düzenlenme yetkisi tanınmasının keyfi ve öngörülemez uygulamalara neden olabileceği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 5., 7., 10., 13., 17., 48., 123., 124. ve 172. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

23. Anayasa'nın "Çalışma ve sözleşme hürriyeti" başlıklı 48. maddesinin birinci fıkrasında "Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir." denilmek suretiyle çalışma özgürlüğünün bir parçası olan teşebbüs özgürlüğü herkes yönünden güvenceye bağlanmıştır. Teşebbüs özgürlüğü, her gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin tercih ettiği alanda iktisadi-ticari faaliyette bulunmak üzere teşebbüs kurabilmesini, dilediği mesleki faaliyete girebilmesini ve faaliyeti ile mesleğini devletin veya üçüncü kişilerin müdahalesi olmaksızın dilediği biçimde yürütebilmesini ifade etmektedir (AYM, E.2021/100, K.2024/174, 17/10/2024, § 47; E.2015/34, K.2015/48, 13/5/2015).

24. Dava konusu kuralda doğrudan satış şirketlerinin kurulması ve faaliyette bulunması için gereken koşulların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür. Bu itibarla kural, doğrudan satış şirketlerinin kuruluşu ve faaliyette bulunabilmesi için idarece belirlenecek şartları taşımayanların teşebbüs özgürlüğüne sınırlama getirmektedir.

25. Anayasa'nın 13. maddesinde "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." denilmektedir. Buna göre temel hak ve özgürlüklere sınırlama getiren düzenlemelerin kanunla yapılması, Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine uygun ve ölçülü olması gerekir.

26. Bu sebeple, teşebbüs özgürlüğünü sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olması gerekir.

27. Temel hakları sınırlayan bir kanunun bu niteliklere sahip olması Anayasa'nın 7. maddesiyle güvenceye alınan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesinin de bir gereğidir. Nitekim türevsel nitelikteki düzenleyici işlemler bakımından yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle temel ilkeleri belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir kanun kuralı ile sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın yürütmenin düzenlemesine bırakılması Anayasa'nın belirtilen maddesine aykırılık oluşturur (AYM, E.2011/42, K.2013/60, 9/5/2013). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 7. maddesinde güvenceye alınan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

28. Kuralda doğrudan satış şirketlerinin sermaye şirketi olması zorunlu tutulmuştur. 6102 sayılı Kanun'da sermaye şirketleri için getirilen faaliyet alanları, asgari sermaye miktarı, sermaye yapısı ve ortaklık sayısı ile ilgili kanuni sınırlamalar ve koşulların sermaye şirketi olması öngörülen doğrudan satış şirketleri yönünden de geçerli olacağı anlaşılmaktadır.

29. Öte yandan anılan sınırlamalar ve koşullar dışında doğrudan satış şirketlerinin taşınması gereken şartların hangi ölçütlere göre belirleneceğine yönelik olarak herhangi bir yasal düzenlemeye yer verilmemiştir. Teşebbüs özgürlüğü kapsamında kaldığı açık olan

doğrudan satış sisteminde faaliyet gösterilebilmesi için karşılanması zorunlu olan koşullarla ilgili olarak kanunda temel ilke ve esasların belirlenmesi gerekir (benzer değerlendirme için bkz. AYM, E.2020/30, K.2023/12, 25/1/2023, § 172). Ancak kuralla idareye bazı ek şartlar getirme imkânı tanınırken anılan ek koşullara ilişkin olarak herhangi bir çerçevenin çizilmediği ve bu konudaki takdir yetkisinin bütünüyle idareye bırakıldığı anlaşılmaktadır.

30. Bu itibarla doğrudan satış şirketlerinin kurulması ve bu kapsamda faaliyette bulunulması için gereken koşullara ilişkin olarak kanunda çerçeve belirlenmeksizin kuralla yürütme organına sınırları ve kapsamı belirli olmayacak şekilde yetki tanınması teşebbüs özgürlüğünün kanunla sınırlanması ilkesiyle çelişmektedir.

31. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 48. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 48. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. ve 7. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kural, Anayasa'nın 13. ve 48. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 5., 10., 17., 123., 124. ve 172. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

3. (3) Numaralı Fıkarda Yer Alan "...yönetmelikle..." İbaresini

a. Anlam ve Kapsam

32. 6502 sayılı Kanun'un 47/A maddesinin (3) numaralı fıkrasında doğrudan satış sisteminin elde edilecek kazancın ağırlıklı olarak sisteme yeni doğrudan satıcılar kazandırılması ve bu sayede ortaya çıkan menfaatlerin dağıtılması üzerine kurulmaması, mal veya hizmetin tüketicilere satışını esas alması ve yönetmelikle belirlenen diğer ilkelere uygun olması gerektiği düzenlenmiştir. Söz konusu fıkarda yer alan "...yönetmelikle..." ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

33. Bu düzenlemeye göre doğrudan satış sisteminin esas olarak mal veya hizmetin tüketicilere satılması amacına hizmet etmesi gerekmektedir. Dolayısıyla anılan sistemde elde edilecek kazancın sisteme yeni doğrudan satıcıların kazandırılması ve bu sayede ortaya çıkan menfaatlerin paylaşılması mümkün değildir.

34. Nitekim anılan Kanun'un 80. maddesinin (1) numaralı fıkrasında piramit satış sistemi, katılımcılarına bir miktar para veya malvarlığı ortaya koymak karşılığında sisteme aynı şartlar altında başka katılımcılar bulma koşuluyla bir para veya malvarlığı kazancı ümidi veren ve malvarlığı kazancının elde edilmesini tamamen veya kısmen diğer katılımcıların da koşullara uygun davranmasına bağlı kılan, gerçekçi olmayan veya gerçekleşmesi çok güç olan kazanç beklentisi sistemi olarak tanımlanmış; (2) numaralı fıkrasında piramit satış sisteminin kurulmasının, yayılmasının veya tavsiye edilmesinin yasak olduğu düzenlenmiştir.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

35. Dava dilekçesinde özetle; 7529 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle 6502 sayılı Kanun'a eklenen 47/A maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...yönetmelikle..." ibaresine yönelik gerekçelerle kuralın Anayasa'nın 2., 5., 7., 10., 13., 17., 48., 123., 124. ve 172. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

36. Dava konusu kural doğrudan satış sisteminin tabi olması gereken diğer ilkelerin Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesini öngörmektedir.

37. Kural kapsamında doğrudan satış şirketlerinin faaliyetlerinin yürütüldüğü doğrudan satış sisteminde uyulması gereken ilkeleri belirleme yetkisi Bakanlığa bırakılmak suretiyle Bakanlığın belirleyeceği ilkeleri taşımayanların teşebbüs özgürlüğüne sınırlama getirilmektedir.

38. Kuralda yalnızca doğrudan satış sisteminin elde edilecek kazancın ağırlıklı olarak sisteme yeni doğrudan satıcılar kazandırılması ve bu sayede ortaya çıkan menfaatlerin dağıtılması üzerine kurulmaması ve mal veya hizmetin tüketicilere satışını esas alması gerektiği belirtilmiş ancak doğrudan satış sisteminin kapsamına ve uygulanacak genel kurallara yönelik olarak herhangi bir düzenlemeye yer verilmeksizin doğrudan satış sistemine ilişkin ilke, esas ve nitelikleri belirleme yetkisi tümüyle idareye bırakılmıştır.

39. 7529 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle 6502 sayılı Kanun'a eklenen 47/A maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...yönetmelikle..." ibaresinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler bu kural yönünden de geçerlidir.

40. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 48. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 48. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kural, Anayasa'nın 13. ve 48. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 5., 10., 17., 123., 124. ve 172. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

4. (7) Numaralı Fıkra Yer Alan "...yönetmelik..." İbaresini

a. Anlam ve Kapsam

41. 6502 sayılı Kanun'un 47/A maddesinin (7) numaralı fıkrasında doğrudan satış şirketinin, doğrudan satıcının ve tüketicinin hak ve yükümlülüklerinin, kapsam dışı sözleşmelerin, mal veya hizmet satışının, cayma hakkının, bilgilendirme yükümlülüğünün, teslimat ile diğer uygulama usul ve esaslarının yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir. Söz konusu fıkra yer alan "...yönetmelik..." ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

42. Anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında doğrudan satıcılardan doğrudan satış sistemine dâhil olmaları veya sistemde kalmaları için tüketiciye satışı öngörülen mal veya hizmeti içermeyen yenileme, paket, ücret, aidat ve benzeri isimler altında herhangi bir bedel veya borç altına sokan belgenin alınamayacağı, doğrudan satış şirketinin belirlediği miktar ya da tutarda mal veya hizmet satın alınmasının doğrudan satıcının sistem içindeki seviyesini belirlemeyeceği hükme bağlanmıştır.

43. Maddenin (5) numaralı fıkrasında doğrudan satış sistemi kapsamında mal veya hizmet satın alan tüketicinin otuz gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahip olduğu, cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim, öngörülen süre içinde doğrudan satıcıya veya doğrudan satış şirketine yöneltilmiş olmasının yeterli olduğu düzenlenmiştir.

44. (6) numaralı fıkrada doğrudan satış şirketinin Bakanlık tarafından belirlenen hususlarda tüketicinin bilgilendirilmesini ve talep ve bildirimlerini iletebilmesini sağlayan bir sistem kurmakla yükümlü olduğu belirtilmiştir.

45. Kuralın anlam ve kapsamının belirlenmesi açısından anılan Kanun'daki tüketici işlemlerine yönelik temel ilke ve esaslara ilişkin bazı düzenlemelerin değerlendirilmesi gerekmektedir.

46. Bu bağlamda Kanun'un 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Kanun'da yazılı olarak düzenlenmesi öngörülen sözleşmeler ile bilgilendirmelerin en az on iki punto büyüklüğünde, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde düzenleneceği, bunların bir nüshasının kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verileceği, ayrıca sözleşmede bulunması gereken şartlardan bir veya birkaçının bulunmaması durumunda eksikliğin sözleşmenin geçerliliğini etkilemeyeceği ve eksikliğin sözleşmeyi düzenleyen tarafından derhâl giderileceği; (2) numaralı fıkrasında sözleşmede öngörülen koşulların sözleşme süresi içinde tüketici aleyhine değiştirilemeyeceği belirtilmiştir.

47. Anılan maddenin (3) numaralı fıkrasında tüketiciden, kendisine sunulan mal veya hizmet kapsamında haklı olarak yapılmasını beklediği ve sözleşmeyi düzenleyen yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimler ile sözleşmeyi düzenleyen kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masraflar için ek bir bedel talep edilemeyeceği düzenlenmiştir.

48. Maddenin (4) numaralı fıkrasında Kanun'da düzenlenen sözleşmeler uyarınca tüketiciden talep edilecek her türlü ücret ve masrafa ilişkin bilgilerin sözleşmenin eki olarak kâğıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmesinin zorunlu olduğu, uzaktan iletişim aracıyla kurulan sözleşmelerde ise bu bilgilerin kullanılan uzaktan iletişim aracına uygun şekilde verileceği, bu bilgilerin tüketiciye verildiğinin ispatının sözleşmeyi düzenleyen tarafa ait olduğu hükme bağlanmıştır.

49. (5) numaralı fıkraya göre tüketicinin yapmış olduğu işlemler nedeniyle kıymetli evrak niteliğinde sadece nama yazılı ve her bir taksit ödemesi için ayrı ayrı olacak şekilde senet düzenlenebilecek, buna aykırı olarak düzenlenen senetler ise tüketici yönünden geçersiz sayılacaktır.

50. (6) numaralı fıkrada tüketici işlemlerinde verilen teminatlar düzenlenmiştir. Buna göre tüketici işlemlerinde, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlar, her ne isim altında olursa olsun adı kefalet sayılacak, tüketicinin alacaklarına ilişkin olarak karşı tarafça verilen şahsi teminatlar ise diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadığı sürece müteselsil kefalet sayılacaktır.

51. (7) numaralı fıkrada temerrüt hâli de dâhil olmak üzere, tüketici işlemlerinde bileşik faizin uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

52. 5. maddede tüketici sözleşmelerindeki haksız şartlara ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilen ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme şartlarının haksız şart olduğu düzenlenmiştir. Maddenin (2) numaralı fıkrasında da tüketiciyle akdedilen sözleşmelerde yer alan haksız şartların kesin olarak hükümsüz olduğu ve sözleşmenin haksız şartlar dışındaki hükümlerinin geçerliliğini koruyacağı, bu hâlde sözleşmeyi düzenleyen tarafın kesin olarak hükümsüz sayılan şartlar olmasaydı diğer hükümlerle sözleşmeyi yapmayacağını ileri süremeyeceği belirtilmiştir.

53. (3) numaralı fıkrada bir sözleşme şartının önceden hazırlanması ve standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketicinin içeriğine etki edememesi durumunda o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediğinin kabul edileceği belirtilmiş ve sözleşmeyi düzenleyen tarafın bir standart şartın münferiden müzakere edildiğini iddia etmesi hâlinde bunu ispatlamakla yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır. Anılan fıkrada ayrıca bütün olarak yapılan değerlendirmede sözleşmenin standart sözleşme olduğu sonucuna varılması durumunda, bu sözleşmedeki bir şartın belirli unsurlarının veya münferit bir hükmünün müzakere edilmiş olmasının sözleşmenin kalan kısmına madde hükümlerinin uygulanmasını engellemeyeceği düzenlenmiştir.

54. (4) numaralı fıkrada sözleşme şartlarının yazılı olması hâlinde tüketicinin anlayabileceği açık ve anlaşılır bir dilin kullanılmasının zorunlu olduğu öngörülmüştür. Bu kapsamda sözleşmede yer alan bir hükmün açık ve anlaşılır olmaması veya birden çok anlama gelmesi hâlinde bu hükmün tüketicinin lehine yorumlanacağı belirtilmiştir.

55. (6) numaralı fıkrada bir sözleşme şartının haksızlığının sözleşme konusu mal veya hizmetin niteliği, sözleşmenin kuruluşunda var olan şartlar ve sözleşmenin diğer hükümleri veya haksız şartın ilgili olduğu diğer bir sözleşmenin hükümleri dikkate alınmak suretiyle sözleşmenin kuruluş anına göre belirleneceği hükme bağlanmıştır.

56. (7) numaralı fıkrada ise sözleşme şartlarının haksızlığının takdirinde şartların açık ve anlaşılır bir dille yazılmış olması kaydıyla hem sözleşmeden doğan asli edim yükümlülükleri arasındaki hem de mal veya hizmetin piyasa değeri ile sözleşmede belirlenen fiyat arasındaki dengeye ilişkin bir değerlendirmenin yapılamayacağı belirtilmiştir.

57. 6. maddenin (1) numaralı fıkrasında vitrinde, rafta, elektronik ortamda veya açıkça görülebilir herhangi bir yerde teşhir edilen malın satılık olmadığını belirten bir ibareye yer verilmedikçe satışından imtina edilemeyeceği; (2) numaralı fıkrasında hizmet sağlamaktan haklı bir sebep olmaksızın kaçınılmayacağı düzenlenmiştir.

58. Anılan maddenin (3) numaralı fıkrasında ticari veya mesleki amaçlarla hareket edenlerin; aksine bir teamül, ticari örf veya âdet ya da haklı bir sebep olmaması hâlinde bir mal veya hizmetin satışını o mal veya hizmeti belirledikleri miktar, sayı, ebat gibi koşullara ya da başka bir mal veya hizmetin satın alınması şartına bağlayamayacağı öngörülmüştür.

59. 7. maddenin (1) numaralı fıkrasında sipariş edilmeyen malların gönderilmesi ya da hizmetlerin sunulması durumunda tüketiciye karşı herhangi bir hak ileri sürülemeyeceği ve bu hâllerde tüketicinin sessiz kalmasının ya da mal veya hizmeti kullanmış olmasının sözleşmenin kurulmasına yönelik kabul beyanı olarak yorumlanamayacağı, tüketicinin malı geri göndermek veya muhafaza etmek gibi bir yükümlülüğünün bulunmadığı hükme bağlanmıştır.

60. Anılan maddenin (2) numaralı fıkrasında ise bir mal veya hizmetin sipariş edildiğini iddia eden tarafın bu iddiasını ispatla yükümlü olduğu belirtilmiştir.

61. 9. maddenin (1) numaralı fıkrasında satıcının malı satış sözleşmesine uygun olarak tüketiciye teslim etmekle, 14. maddenin (1) numaralı fıkrasında ise sağlayıcının hizmeti sözleşmeye uygun olarak ifa etmekle yükümlü olduğu düzenlenmiştir.

62. 11. maddenin (1) numaralı fıkrasında teslim edilen malın ayıplı olması hâlinde tüketicinin satılanı geri vermeye hazır olduğunu bildirerek sözleşmeden dönme, satılanı alıkoyup ayıp oranında satış bedelinden indirim isteme, aşırı bir masraf gerektirmediği takdirde bütün masrafları satıcıya ait olmak üzere satılanın ücretsiz onarılmasını isteme ve imkân varsa satılanın ayıpsız bir misli ile değiştirilmesini isteme hakkına sahip olduğu, satıcının ise tüketicinin tercih ettiği talebi yerine getirmekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

63. Anılan maddenin (2) ila (6) numaralı fıkralarında tüketicinin sahip olduğu seçimlik hakların kullanılmasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

64. 15. maddenin (1) numaralı fıkrasında hizmetin ayıplı olarak ifa edildiği durumlarda tüketicinin hizmetin yeniden görülmesini, hizmet sonucu ortaya çıkan eserin ücretsiz onarımını, ayıp oranında bedelden indirim veya sözleşmeden dönme haklarından birini sağlayıcıya karşı kullanmakta serbest olduğu, seçimlik hakların kullanılması nedeniyle ortaya çıkan tüm masrafların sağlayıcı tarafından karşılanacağı, tüketicinin bu seçimlik haklarından biri ile birlikte 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebileceği öngörülmüştür.

65. 6502 sayılı Kanun'un 15. maddesinin (2) ila (4) numaralı fıkralarında ise tüketicinin ayıplı hizmet sebebiyle sahip olduğu seçimlik hakların kullanımına yönelik düzenlemelere yer verilmiştir.

66. Anılan Kanun'un 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasında taksitle satış sözleşmesi tanımlanmış, 18 ila 21. maddelerinde taksitle satış sözleşmelerine yönelik hak ve sorumlulukları belirleyen esaslar düzenlenmiştir.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

67. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralda herhangi bir ölçüt belirlenmeden Bakanlığa doğrudan düzenleme yetkisi tanınmasının yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle bağdaşmadığı, kuralın doğrudan satış şirketinin, temsilcilerin ve tüketicilerin yükümlülüklerini yerine getirme iradelerini zayıflattığı, bu durumun devletin tüketicilerin korunmasına yönelik yükümlülüğüyle çeliştiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 5., 7., 10., 13., 17., 48., 123., 124. ve 172. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

68. Anayasa'nın 7. maddesinde “*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.*” denilmektedir. Yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) ait olması ve bu yetkinin devredilememesi, kuvvetler ayrılığı ilkesinin bir gereğidir. Bu hükme yer veren Anayasa'nın 7. maddesinin gerekçesinde yasama yetkisinin parlamentoya ait olması “*demokrasi rejimini benimseyen siyasi rejimlerde kaçınılmaz bir durum*” olarak nitelendirilmiştir. Madde gerekçesinden de anlaşılacağı üzere yasama yetkisinin devredilemezliği esasen kanun koyma yetkisinin TBMM dışında başka bir organca kullanılamaması anlamına gelmektedir. Anayasa'nın anılan maddesiyle yasaklanan, kanun yapma yetkisinin devredilmesidir (AYM, E.2022/101, K.2024/124, 27/6/2024, § 19).

69. Türevsel nitelikteki düzenleyici işlemler bakımından yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle temel ilkeleri belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir kanun kuralı ile sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın yürütmenin düzenlemesine bırakılması Anayasa'nın belirtilen maddesine aykırılık oluşturur. Bununla birlikte yasama organının temel ilkeleri ve çerçeveyi kanunla belirlendikten sonra uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmeye bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz (AYM, E.2019/36, K.2021/15, 4/3/2021, § 57).

70. Anayasa'nın açıkça kanunla düzenlenmesini öngörmediği konularda kanunda genel ifadelerle düzenleme yapılarak ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmenin türevsel nitelikteki düzenleyici işlemlerine bırakılması mümkündür. Anayasa'da münhasıran kanunla düzenleme yapılması öngörülmemen konularda yasamanın asliliği ve Cumhurbaşkanlığı karnameleri haricinde geçerli olan yürütmenin türevselliği ilkeleri gereği idari işlemlerin kanuna dayanması zorunluluğu vardır. Ancak bu durumda kanunda belirlenmesi gereken çerçeve, Anayasa'nın kanunla düzenlenmesini öngördüğü durumdakinden çok daha geniş olabilecektir (AYM, E.2018/91, K.2020/10, 19/2/2020, § 110; E.2019/36, K.2021/15, 4/3/2021, § 56).

71. Öte yandan bir kanunun kapsamına giren tüm hususların kanunda tek tek sayılmasının güçlüğü ve bu yöntemin bazı hususları eksik bırakabilme ihtimali söz konusu olduğunda kanun koyucunun temel kuralları saptayarak detayları daha alt düzeydeki düzenlemelere bırakması belirlilik ilkesine de aykırılık oluşturmaz (AYM, E.2019/32, K.2021/54, 14/7/2021, § 67).

72. Dava konusu kuralda doğrudan satış şirketinin, doğrudan satıcının ve tüketicinin hak ve yükümlülüklerinin, kapsam dışı sözleşmelerin, mal veya hizmet satışının, cayma hakkının, bilgilendirme yükümlülüğünün, teslimat ile diğer uygulama usul ve esaslarının yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir.

73. 6502 sayılı Kanun'un 47/A maddesinin (1) numaralı fıkrasında doğrudan satış sistemi tanımlanmış, (3) numaralı fıkrasında ise doğrudan satış sisteminde uyulması gereken ilkeler belirlenmiştir.

74. Kuralın da yer aldığı anılan maddede cayma hakkını düzenleyen hükümler dışında söz konusu Kanun'un diğer maddelerinde satıcı, sağlayıcı ve tüketiciler bakımından öngörülen hak ve yükümlülüklerin doğrudan satış sistemi kapsamındaki işlemlerin tarafı olan doğrudan satış şirketi ve tüketiciler yönünden de geçerli olduğu anlaşılmaktadır. Doğrudan satıcının hak ve yükümlülüklerinin ise doğrudan satış şirketi ve tüketiciler arasındaki hukuki ilişkinin niteliğine bağlı olarak diğer mevzuat hükümleri kapsamında belirleneceği açıktır.

75. Öte yandan kuralın yer aldığı fıkrada doğrudan satış şirketi için bilgilendirme yükümlülüğü öngörülmüş ancak bu yükümlülüğün kapsamına ve yerine getirilmemesinin sonuçlarına ilişkin temel hususlara dair Kanun'da bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Başka bir ifadeyle Kanun'da doğrudan satış şirketine bilgilendirme yükümlülüğü getirilmesine karşın tüketicinin, anılan bilgilendirme yükümlülüğüne yönelik haklarını belirleyen usul ve esaslarla ilgili olarak yeterli bir çerçeveye çizilmemiştir.

76. Bu itibarla kural kapsamında doğrudan satış şirketinin bilgilendirme yükümlülüğüyle ilgili temel ilke ve esaslar kanunla belirlenmeksizin idareye doğrudan düzenleme yetkisi tanınmasının yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle bağdaşan bir yönü bulunmamaktadır.

77. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 7. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 7. maddesi yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kural, Anayasa'nın 7. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 5., 10., 13., 17., 48., 123., 124. ve 172. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

B. Kanun'un 9. Maddesiyle 6563 Sayılı Kanun'un Ek 4. Maddesinin Değiştirilen (7) Numaralı Fıkrasının (b) ve (c) Bentlerinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

78. 6563 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında anılan Kanun'un amacının elektronik ticarete ilişkin esas ve usullerin düzenlenmesi olduğu belirtilmiştir.

79. Kanun'un 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasında ise Kanun'un kapsamının ticari iletişim, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcılarının sorumlulukları, elektronik iletişim

araçlarıyla yapılan sözleşmeler, elektronik ticarete ilişkin bilgi verme yükümlülükleri ile uygulanacak yaptırımlar olduğu düzenlenmiştir.

80. Bununla birlikte Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten bu yana bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin etkisiyle hızlı bir gelişim ve değişim sürecine giren elektronik ticaret alanına yeni işletmeler, iş modelleri ve ürün grupları dâhil olmuştur. Bu nedenle Kanun'un mevcut hâliyle yeni kavramların ve aktörlerin ortaya çıkardığı hukuki sorunların çözümünde yetersiz kaldığı alanları düzenlemek amacıyla 6563 sayılı Kanun'da 1/7/2022 tarihli ve 7416 sayılı Kanun'la birtakım değişiklikler yapılmıştır. Bu itibarla anılan Kanun'la elektronik ticaret alanında ortaya çıkan yeni aktör ve kavramlar tanımlanmış, bunların hak ve yükümlülüklerine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir (AYM, E.2022/109, K.2023/125, 13/7/2023, § 11).

81. Bu çerçevede 6563 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde *elektronik ticaret*, fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin elektronik ortamda gerçekleştirilen çevrim içi iktisadi ve ticari her türlü faaliyet; (f) bendinde *elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı*, elektronik ticaret pazar yerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarının mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcı; (g) bendinde ise *elektronik ticaret hizmet sağlayıcı*, elektronik ticaret pazar yerinde ya da kendine ait elektronik ticaret ortamında mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapan ya da sipariş alan hizmet sağlayıcıyı olarak tanımlanmıştır.

82. Anılan Kanun kapsamında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler de dikkate alınarak elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları için birtakım yükümlülükler öngörülmüştür. Söz konusu fıkranın (j) bendinde *ekonomik bütünlüğün* bir kişinin bir ticaret şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak paylarının en az yüzde yirmi beşine ya da oy haklarının çoğunluğuna veya onu yönetebilecek kararları alabilecek payına sahip olmasını, şirket sözleşmesi uyarınca yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyeyi seçme hakkını haiz olmasını, kendi oy haklarının yanında bir sözleşmeye dayanarak tek başına veya diğer pay sahipleriyle birlikte oy haklarının çoğunluğunu oluşturmasını, bir ticaret şirketini sözleşmeye bağlı olarak hâkimiyeti altında bulundurmasını veya bu hâllere bağlı olarak bu kişiyle bağlantılı tüm ticaret şirketleri ve bu kişiye ait işletmeler arasındaki ilişkiyi ya da pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın birden fazla ticaret şirketinin aynı kişi veya kişiler tarafından yönetilmesini ifade ettiği belirtilmiştir.

83. Kanun'un ek 4. maddesinde elektronik ticaret lisansına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar TL'nin ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının faaliyetine devam edebilmek için Bakanlıktan lisans almak ve lisansını yenilemek zorunda olduğu, lisans alma başvurusunun hadlerin aşıldığı tarihi izleyen takvim yılının, lisans yenileme başvurusunun ise eşikler aşıldığı sürece her takvim yılının mart ayı içinde yapılacağı öngörülmüştür. Dolayısıyla anılan fıkraya göre işlem sayısı ve net işlem hacminin lisans zorunluluğunun bulunup bulunmadığının tespiti bakımından belirleyici iki unsur olduğu anlaşılmaktadır.

84. Lisans zorunluluğunun tespitinde dikkate alınan *net işlem hacmi* ise Kanun'un 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (i) bendinde tanımlanmıştır. Buna göre *net işlem hacmi*, iptal ve iadeler hariç olmak üzere, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı için aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için ise elektronik ticaret pazar yeri niteliğini haiz olmayan kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden belirli bir dönemde yapılan sözleşme ve verilen siparişler için düzenlenmesi gereken nihai fatura veya fatura yerine geçen belge değerleri toplamı olarak tanımlanmıştır.

85. Ek 4. maddenin (2) numaralı fıkrasında lisans ücretinin ödendiğine dair belgenin lisans alma veya yenileme başvurusu sırasında ibraz edilmesi hâlinde başka bir şart aranmaksızın lisansın verileceği veya yenileneceği hükme bağlanmıştır.

86. Söz konusu maddenin (3) numaralı fıkrasında da lisans ücretleri düzenlenmiştir. Buna göre elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının bir takvim yılında gerçekleşen net işlem hacmine göre lisans ücretinin belirlendiği, kademeli olarak net işlem hacmi arttıkça lisans ücretinin de arttığı anlaşılmaktadır.

87. Maddenin (4) numaralı fıkrasında bu maddedeki eşiklerin aşılmış ve aşılmadığının tespitinde, ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ve işlem sayılarının dikkate alınacağı, net işlem hacimleri ve işlem sayılarının toplamının (1) numaralı fıkrada belirtilen eşikleri aşması hâlinde bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının her birinin lisans alma ve yenileme başvurusunda bulunacağı ve lisans ücretinin, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarından, bunların elektronik ticaret pazar yerlerinde bir önceki takvim yılında gerçekleşen net işlem hacimleri oranında tahsil edileceği belirtilmiştir.

88. (5) numaralı fıkrada lisans ücretinin Bakanlıkça peşin olarak tahsil edileceği, tahsil edilen tutarların genel bütçeye gelir olarak kaydedileceği; (6) numaralı fıkrada bu maddede belirtilen parasal eşiklerin her yıl Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS) verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılacağı, artırım yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranının en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edileceği düzenlenmiştir.

89. (7) numaralı fıkrada lisans ücretinin hesaplanmasına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Fıkranın (a) bendinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde olduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yaptığı satışların hesaba dâhil edilmeyeceği belirtilmiştir.

90. Anılan fıkranın dava konusu (b) bendinde lisans ücretinin hesaplanmasında esas alınan net işlem hacminin belirlenmesine ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Söz konusu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminin, ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinden fazla olmaması şartıyla, izleyen takvim yılında gerçekleştirilen (a) bendinde belirtilen satış tutarı ile yatırımların proje bazında desteklenmesine dair mevzuat uyarınca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarının iki katının ilgili takvim yılına ilişkin net işlem hacminden indirileceği hükme bağlanmıştır.

91. Fıkranın dava konusu (c) bendinde ise yüzde yirmi olarak belirlenen sınıırn aşıılıp aşıılmadığıının tespitinde yüzde on beşin altındaki had aşımının dikkate alınmayacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla kuralda öngörülen yüzde on beşlik had aşımı sınıır dikkate alındığında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının (b) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerine göre yurt dışına yapılan satışlar ile gerçekleştirilen yatırım harcamalarının iki katının net işlem hacminden indirilebilmesi için kendi net işlem hacminin, ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının en fazla yüzde yirmi üçünü oluşturması gerektiği anlaşılmaktadır.

92. (9) numaralı fıkrada bu maddenin, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Buna göre elektronik ticaret lisans ücretinin elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerine özgü bir yükümlülük olarak öngörüldüğü, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık faaliyeti dışındaki diğer ticari faaliyetlerinin elektronik ticaret lisans ücreti kapsamına alınmadığı anlaşılmaktadır.

93. Kuralların da yer aldığı (7) numaralı fıkranın gerekçesinde yurt içinde yerleşik pazar yerlerinin rekabet gücünün artırılarak yurt dışı menşeli pazar yerlerine karşı korunmasının, istihdam seviyesinin artırılması ve ihracat artışına hız kazandırılarak daha çok işletmenin ihracata yönelmesinin sağlanması amacıyla destekleyici tedbirlerin alınmasının, elektronik ihracatın genel ihracat içerisinde payının artırılmasının ve sınır ötesi elektronik ticaret pazarlarında ülkemiz ihracatçıların aktif ve etkin şekilde rol almalarının sağlanmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

94. Söz konusu gerekçede ayrıca yüksek teknoloji yatırımlarının teşvik edilmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcamalarının toplamının iki katının lisans ücretinin hesaplanmasına esas teşkil eden net işlem hacminden indirilmesine yönelik düzenleme yapıldığı, adil rekabet ortamının ve sektörün çok oyunculu yapısının korunması amacıyla dava konusu kurallarla tanınan indirim imkânından yararlanılabilmesi için elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminin, Kanun kapsamında yer alan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimlerinin toplamını ifade eden ve ETBİS verileri kullanılarak Bakanlıkça hesaplanan elektronik ticaret hacminin yüzde yirmisini aşmaması şartının getirildiğı belirtilmiştir. Ayrıca gerekçede elektronik ticaret hacminin yüzde yirmisi olarak belirlenen haddin yüzde on beşinin altındaki had aşımının dikkate alınmamasına yönelik düzenlemenin ise küçük ölçekli sapmaların lisans ücretleri üzerinde olumsuz etki yaratmasının engellenmesi ve işletmelerin ticari kararlarında öngörülebilirliğin artırılması amacını taşıdığı ifade edilmiştir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

95. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralların piyasadaki büyük aktörlere avantaj sağlayarak rekabetin ortadan kaldırılmasına neden olabileceğı, kurallarda belirtilen oranların ölçülü olmadığı gibi net işlem hacminden yararlanılması için öngörülen yüzde yirmi oranının tespit edilmesinde nesnel ve somut ölçütlerin belirlenmediğı, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları arasında net işlem hacminden indirim yapılması suretiyle bir ayırım

yapıldığı ancak bu ayrımı haklı kılabilecek bir nedenin bulunmadığı, bu durum nedeniyle teşebbüs özgürlüğüne ve mülkiyet hakkına ölçsüz sınırlama getirildiği, lisans ücretinin hesaplanmasında kademeli bir sistem belirlenmesine karşın makul olmayan fahiş nitelikte indirim oranları öngörülerek elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları arasındaki eşitliğin bozulduğu, kurallarla belirli bir elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcısının piyasaya hâkim konuma getirilerek diğer elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının piyasaya girmesine ve piyasadaki varlığını sürdürmesine engel olduğu, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların sayısının azalmasına neden olabilecek bu durumun tüketicilerin tercih imkânını ortadan kaldırdığı, bu nedenle kuralların tüketicinin korunması ilkesini de zedelediği, ayrıca bu durumun usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla da bağdaşmadığı belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 17., 35., 48., 90., 167. ve 172. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

96. Anayasa'nın 35. maddesinde “*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir./ Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir./ Mülkiyet hakkının kullanılmasında toplum yararına aykırı olamaz.*” denilmektedir. Anayasa'nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parasal karşılığı olan her türlü mal varlığını kapsamaktadır.

97. Vergi, resim ve harç benzeri mali yükümlülükler kamu hizmetinin karşılığı olarak ya da herhangi bir kamu hizmetinin karşılığı olmaksızın öngörülen ve kamu gücüne dayanılarak yerine getirilmesi sağlanan yükümlülükler olup bunların vergi, harç ve resmin özelliklerini ayrı ayrı taşımalarının yanı sıra vergi, harç ve resmin ortak öğelerini taşımaları da mümkündür (AYM, E.2019/93, K.2023/87, 4/5/2023, § 53).

98. Diğer yandan resim, bir iş ya da faaliyetin yapılmasına yetkili kuruluşlar tarafından verilen izin nedeniyle öngörülen ya da harca benzer biçimde kamu kurum ve kuruluşlarının sunduğu hizmetin ve yaptıkları giderlerin karşılığı olarak yalnızca sunulan hizmetle ilgili gerçek ve tüzel kişiler için öngörülen bir yükümlülük şeklinde açıklanmaktadır (AYM, E.2019/93, K.2023/87, 4/5/2023, § 54).

99. 6563 sayılı Kanun'un ek 4. maddesinde öngörülen lisans ücretinin elektronik ticaretin dengeli ve sağlıklı şekilde büyüme ve gelişmesine katkı sağlamak amacıyla kamu gücü kullanılarak yerine getirilmesini sağlayan mali bir yükümlülük olduğu açıktır.

100. Lisans ücreti yükümlülerinin elektronik ticaret faaliyetinde bulunulan internet sitesi, mobil site veya mobil uygulama gibi platformlarda elektronik ticaret faaliyetinde bulunmak veya bu faaliyete devam etmek isteyen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları olduğu, bu yönüyle kurallarda öngörülen lisans ücretinin *resim benzeri mali yükümlülük* niteliğini taşıdığı anlaşılmaktadır (AYM, E.2022/109, K.2023/125, 13/7/2023, § 322).

101. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar tarafından net işlem hacmi üzerinden lisans ücreti olarak ödeyecekleri tutarın söz konusu sağlayıcılar yönünden mülk olarak değerlendirilmesi gerektirir. Öte yandan söz konusu ücret, elektronik ticaret aracı

hizmet sağlayıcılarının elektronik ticaret ortamında faaliyette bulunabilmeleri amacıyla ödenmektedir. Dolayısıyla kuralların mülkiyet ve teşebbüs özgürlüğüyle ilgili bulunmaktadır.

102. Anayasa'nın 10. maddesinde “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir./ Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz./ Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz./ Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz./ Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” denilmek suretiyle kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

103. Anayasa'nın anılan maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı; aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, kişilere ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, aynı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

104. Dava konusu kurallarla net işlem hacmi ETBİS verileri dikkate alınarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinden fazla olmayan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları için elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar ile yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcamalarının iki katının aynı takvim yılına ait net işlem hacminden indirilmesi, net işlem hacmi elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinden fazla olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarına göre lisans ücretinin ödenmesi bakımından avantaj sağlamaktadır.

105. Bu itibarla kurallar kapsamında elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar ile yatırım harcamaları tutarının iki katının lisans ücretinin hesaplanmasında esas alınan net işlem hacminden indirilmesinin mülkiyet hakkı ve teşebbüs özgürlüğü bağlamında eşitlik ilkesi yönünden incelenmesi gerekir.

106. Eşitlik ilkesi yönünden yapılacak anayasallık denetiminde öncelikle Anayasa'nın söz konusu maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamele yapılıp yapılmadığı tespit edilmeli, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenmelidir. Yapılacak bu belirlemenin ardından ise farklı muamelelerin nesnel ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve orantılı olup olmadığı hususları irdelenmelidir. Orantılılık ilkesi, amaç ve araç arasında hakkaniyete uygun bir dengenin bulunması gereğini ifade eder. Diğer bir ifadeyle bu ilke, farklı muamelelerin öngörülen objektif amaç ile orantılı olmasını gerektirmektedir.

107. Kurullarla elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar ile yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcamalarının iki katının lisans ücretinin hesaplanmasında dikkate alınan net işlem hacminden indirme imkânından yararlanmanın elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminin, ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarının net işlem hacimleri toplamına olan oranı üzerinde belirlendiği görülmektedir. Kurullarda ayrıca anılan oranın aşılmayıp aşılmadığının tespitinde yüzde on beşin altındaki had aşımalarının dikkate alınmayacağı hükme bağlanmıştır. Kanun kapsamında lisans ücreti ödemek zorunda olup da net işlem hacmi belirlenen oranın altında olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları ile net işlem hacmi bu oranın üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının karşılaştırma yapılmaya müsait olacak şekilde benzer durumda oldukları açıktır.

108. Öte yandan net işlem hacmi ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinin altında olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları için lisans ücreti hesaplanırken dikkate alınan net işlem tutarından elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar ile yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcamasının iki katının indirilerek daha az lisans ücreti ödeme imkânı öngörülmüşken net işlem hacmi yüzde yirminin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların bu imkândan yararlandırılmaması farklı muamele teşkil etmektedir.

109. Eşitlik ilkesinin gereği olarak karşılaştırma yapılmaya müsait olacak şekilde benzer durumda olanlar arasından bir kısmı lehine getirilen farklı düzenlemenin ayrıcalık taşıması için nesnel ve makul bir temele dayanması ve ölçülü olması gerekir.

110. Elektronik ticaret ortamında faaliyet gösteren işletmelerden bir kısmının piyasaya hâkim olması durumunda hâkim konuma erişen elektronik ticaret işletmelerinin finans, veri, lojistik, alıcı ve satıcı sayısı bakımından eriştikleri ağ kapasitesi ile pazara girişleri zorlaştırmaları ve bu suretle pazardaki paylarını hızlı şekilde artırmaları mümkün olup bu durumun ise elektronik ticaret alanında rekabet ortamını bozucu bir etki meydana getirebileceği açıktır. Bu kapsamda piyasalardaki değişimlere karşı alınan tedbirlerin adil ve etkin rekabet ortamının sağlanmasında yetersiz kalması nedeniyle elektronik ticaret alanına yeni giren veya hâlihazırda bu alanda faaliyet gösteren piyasa aktörlerinin eşit şartlar altında rekabet edebilmesi için anılan Kanun'un ek 4. maddesiyle elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara lisans alma ve bu lisansı yenileme yükümlülüğü getirilmiştir (AYM, E.2022/109, K.2023/125, 13/7/2023, § 330). Başka bir ifadeyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarına lisans alma ve yenileme yükümlülüğünün getirilmesinin piyasa aktörlerinin eşit şartlar altında rekabet edebilmesine imkân sağlamak ve belirli büyüklükteki işletmelerin serbest piyasa koşullarını bozucu şekilde faaliyet göstermesini engellemek suretiyle elektronik ticaret piyasasında adil ve etkin bir şekilde işleyen rekabet ortamının sağlanmasını amaçladığı anlaşılmaktadır.

111. Kurullar kapsamında elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan ve yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcamasının iki katı tutarının net işlem hacminden indirilmesi, net işlem hacmi ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların

net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinden fazla olmayan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının daha az lisans ücreti ödemesi sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

112. Bu itibarla kurallarla devletin Anayasa'nın 167. maddesinde belirtilen pozitif yükümlülüğü kapsamında net işlem hacmi piyasadaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının net işlem hacimlerinin toplamının yüzde yirmisinden fazlasını oluşturan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının daha az lisans ücreti ödeme imkânını ortadan kaldırarak pazarın belli bir payına sahip sağlayıcıların pazardaki paylarını arturmalarının engellenmesi ve böylece elektronik ticaret alanında rekabet ortamını bozucu etkiye neden olmalarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

113. Bu kapsamda madde gerekçesinde de belirtildiği üzere elektronik ticaret pazar yerleri aracılığıyla yurt dışına satış yapılmasını sağlamak ve yatırım yapmak suretiyle daha az lisans ücreti ödeme imkânından yararlanacak elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları için piyasada belirli bir oranın altında pay sahibi olma zorunluluğunun getirilmesi elektronik ticaret sektörünün güvenli, sağlıklı ve düzenli bir şekilde işlemesi amacıyla hizmet etmektedir.

114. Öte yandan kurallara göre net işlem hacmi belirtilen oranın altında olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının daha az lisans ücreti ödeyebilmeleri için sahip oldukları elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına satış ya da yatırım teşvik belgesi olarak yatırım yapmaları gerekmektedir.

115. Dolayısıyla kurallarla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların yatırım yapmaları ve elektronik ihracatı artıracak faaliyetlerde bulunmaları teşvik edilerek elektronik ticarete ihracatın artırılmasının, üretimin geliştirilmesinin, böylelikle bu alanda teknolojik gelişim ve dönüşümün sağlanmasının amaçlandığı anlaşılmıştır.

116. Bu itibarla kurallar kapsamında net işlem hacmi ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinden fazla olan elektronik hizmet sağlayıcılarının yurt dışında yaptıkları satış ve yatırım teşvik belgesi olarak gerçekleştirdikleri yatırım harcaması tutarının iki katının net işlem hacminden indirilmesi suretiyle daha az lisans ücreti ödeme imkânından mahrum bırakılmasıyla oluşturulan farklı muamelenin objektif ve makul bir temele dayandığı anlaşılmaktadır.

117. Diğer yandan kuralların net işlem hacmi elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının net işlem hacimlerinin toplamının yüzde yirmisinden fazlasını oluşturan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarını, elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışında yapılan satış tutarları ile yatırım teşvik belgesi alınarak yapılan yatırım harcamalarının iki katını net işlem hacminden indirerek daha az lisans ücreti ödeme imkânından mahrum bırakmakla birlikte bu durumun söz konusu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları için ilave bir mali yükümlülük getirmediği açıktır. Zira söz konusu maddenin (7) numaralı fıkrasının (a) bendinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının lisans ücretinin hesaplanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışların dikkate alınmayacağı belirtilerek tüm elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları açısından benzer imkânların öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

118. Ayrıca kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kurallarda öngörülen yüzde yirmi oranındaki sınır ve net işlem hacminden indirilecek miktar ile küçük ölçekli hesaplama hatalarının lisans ücretleri üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için belirlenen yüzde on beşlik sapma payının makul düzeyde olduğu gözetildiğinde kuralların net işlem hacmi elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları bakımından aşırı bir külfete neden olmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla kurallarda mülkiyet hakkı ve teşebbüs özgürlüğü bağlamında eşitlik ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

119. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 10., 35. ve 48. maddelerine aykırı değildir. İptalleri talebinin reddi gerekir.

Kuralların Anayasa'nın 2. ve 167. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 10., 35. ve 48. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. ve 167. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kuralların Anayasa'nın 5., 13., 17., 90. ve 172. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

C. Kanun'un 10. Maddesiyle 6563 Sayılı Kanun'un Geçici 2. Maddesine Eklenen (5) ve (6) Numaralı Fıkraların İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

120. 6563 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesinin (3) numaralı fıkrasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları tarafından anılan Kanun'un ek 4. maddesi kapsamındaki lisans alma yükümlülüğünün 1/1/2025 tarihinden itibaren yerine getirileceği düzenlenmiştir.

121. Kanun'un geçici 2. maddesinin dava konusu (5) numaralı fıkrasında 2024 yılına ilişkin lisans ücretinin hesaplanmasında, ek 4. maddenin (7) numaralı fıkrasının (b) bendinin alt bentlerinde belirtilen tutarların dört katının elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminden indirileceği hükme bağlanmıştır.

122. Buna göre net işlem hacmi ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinden fazla olmayan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların 2024 yılı için ödemekle yükümlü olduğu lisans bedeli belirlenirken anılan fıkranın (a) bendi kapsamında yurt dışına yapılan satış tutarı ile yatırımların proje bazında desteklenmesine dair mevzuat uyarınca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarının dört katı net işlem hacminden indirilecektir.

123. Geçici 2. maddenin dava konusu (6) numaralı fıkrasında ise 2025 yılı için geçerli olmak üzere bu oran üç kat olarak belirlenmiştir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

124. Dava dilekçesinde özetle; 7529 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle 6563 sayılı Kanun'un ek 4. maddesinin değiştirilen (7) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerine yönelik gerekçelerle kuralların Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 17., 35., 48., 90., 167. ve 172. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

125. Dava konusu kurallar kapsamında elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar ile yatırım harcamaları tutarının 2024 yılı için dört katının, 2025 yılı için üç katının lisans ücretinin hesaplanmasında esas alınan net işlem hacminden indirilmesinin mülkiyet hakkı ve teşebbüs özgürlüğü bağlamında eşitlik ilkesi yönünden incelenmesi gerekmektedir.

126. 7529 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle 6563 sayılı Kanun'un ek 4. maddesine eklenen (b) ve (c) bentlerinin Anayasa'ya uygunluk denetiminde karşılaştırılabilir grup, objektif ve makul neden ile yüzde on beş ve yüzde yirmi sınırlara ilişkin yapılan açıklamalar bu kurallar yönünden de geçerlidir.

127. Anılan Kanun'un geçici 2. maddesinin (3) numaralı fıkrasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının ek 4. madde kapsamındaki lisans yükümlülüğünün 1/1/2025 tarihinden itibaren yerine getirileceğinin hükme bağlandığı dikkate alındığında lisans yükümlülüğü bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının ilk kez yapacakları lisans ödemesinde 2024 yılındaki net işlem hacminin esas alınacağı anlaşılmaktadır.

128. Kanun'da belli ölçeklerin üzerinde net işlem hacmi bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların kâr elde etmediklerine bakılmaksızın net işlem hacimlerinin önemli bir kısmının lisans ücreti olarak alınmasının öngörüldüğü gözetildiğinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları için öngörülen bu yükümlüğe uyum sağlanabilmesi için geçiş sürecinde farklı avantajların oluşturulması mümkündür. Nitekim kurallarla anılan süreçte elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların faaliyetlerinin aksamasını önlemek amacıyla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar ile yatırımların proje bazında desteklenmesine dair mevzuat uyarınca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcamalarının 2024 yılı için dört katının, 2025 yılı için üç katının net işlem hacminden indirilmesinin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

129. Bu itibarla kuralların geçici bir döneme ilişkin olarak öngörüldüğü de gözetildiğinde 2024 ve 2025 yılına ilişkin net işlem hacimlerinden indirilecek tutarların tespitinde esas alınacak üç ve dört katı oranların söz konusu indirimden yararlanmayan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları yönünden aşırı külfete neden olacağı söylenemez. Dolayısıyla kurallarda mülkiyet hakkı ve teşebbüs özgürlüğü bağlamında eşitlik ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

130. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 10., 35. ve 48. maddelerine aykırı değildir. İptalleri talebinin reddi gerekir.

Kuralların Anayasa'nın 2. ve 167. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 10., 35. ve 48. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. ve 167. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kuralların Anayasa'nın 5., 13., 17., 90. ve 172. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

V. İPTALİN DİĞER KURALLARA ETKİSİ

131. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrasında kanunun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün belirli kurallarının iptali, diğer kurallarının veya tümünün uygulanmaması sonucunu doğuruyorsa bunların da Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilebileceği öngörülmektedir.

132. 7529 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle 6502 sayılı Kanun'a eklenen 47/A maddesinin;

- (2) numaralı fıkrasında yer alan "...yönetmelikle..." ibaresinin iptali nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan "...ve..." ile "...belirlenen diğer koşulları sağlaması..." ibarelerinin,

- (3) numaralı fıkrasında yer alan "...yönetmelikle..." ibaresinin iptali nedeniyle "...esas alması..." ibaresinden sonra gelen ve uygulanma imkânı kalmayan "...ve..." ile "...belirlenen diğer ilkelere uygun olması..." ibarelerinin,

- (7) numaralı fıkrasında yer alan "...yönetmelik..." ibaresinin iptali nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan anılan fıkranın kalan kısmının,

6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptalleri gerekir.

VI. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

133. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmak suretiyle Anayasa Mahkemesinin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

134. 7529 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle 6502 sayılı Kanun'a eklenen 47/A maddesinin;

- (2) numaralı fıkrasında yer alan “...yönetmelikle...”, “...ve...” ile “...belirlenen diğer koşulları sağlaması...” ibarelerinin,

- (3) numaralı fıkrasında yer alan “...yönetmelikle...”, “...ve...” ile “...belirlenen diğer ilkelere uygun olması...” ibarelerinin,

- (7) numaralı fıkrasının,

iptal edilmeleri nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu kurallara ilişkin iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

135. Dava dilekçelerinde özetle; dava konusu kuralların uygulanmaları hâlinde telafisi güç veya imkânsız sonuçların doğacağı belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

24/10/2024 tarihli ve 7529 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 6. maddesiyle 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a eklenen 47/A maddesinin;

1. (2) ve (3) numaralı fıkralarında yer alan “...yönetmelikle...” ibarelerine,

2. (7) numaralı fıkrasında yer alan “...yönetmelik...” ibaresine,

yönelik iptal hükümlerinin yürürlüğe girmelerinin ertelenmeleri nedeniyle bu ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

B. 1. 9. maddesiyle 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un ek 4. maddesinin değiştirilen (7) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerine,

2. 10. maddesiyle 6563 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesine eklenen (5) ve (6) numaralı fıkralara,

yönelik iptal talepleri 12/2/2026 tarihli ve E.2024/229, K.2026/35 sayılı kararla reddedildiğinden bu fıkralara ve bentlere ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

12/2/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VIII. HÜKÜM

24/10/2024 tarihli ve 7529 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 6. maddesiyle 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a eklenen 47/A maddesinin;

1. (2) numaralı fıkrasında yer alan;

a. "...*yönetmelikle*..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

b. "...*ve*..." ile "...*belirlenen diğer koşulları sağlaması*..." ibarelerinin 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALLERİNE,

iptal hükümlerinin Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

2. (3) numaralı fıkrasında yer alan;

a. "...*yönetmelikle*..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

b. "...*esas alması*..." ibaresinden sonra gelen "...*ve*..." ile "...*belirlenen diğer ilkelere uygun olması*..." ibarelerinin 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALLERİNE,

iptal hükümlerinin Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

3. a. (7) numaralı fıkrasında yer alan "...*yönetmelik*..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

b. (7) numaralı fıkrasının kalan kısmının 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE,

iptal hükümlerinin Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

B. 9. maddesiyle 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un ek 4. maddesinin değiştirilen (7) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE,

C. 10. maddesiyle 6563 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesine eklenen (5) ve (6) numaralı fıkraların Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE,

12/2/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI